

# BİRİNCİ BÖLÜM

## KARAR

**Başvuru Numarası** : 2013/695

**Karar Tarihi** : 9/1/2014

**Başkan** : Serruh KALELİ

**Üyeler** : Mehmet ERTEN

Zehra Ayla PERKTAŞ

Burhan ÜSTÜN

Nuri NECİPOĞLU

**Raportör** : Serhat ALTINKÖK

**Başvurucu** : Ersin CEYHAN

**Vekili** : Av. Zekiye Baran DİKÇE

### I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, derece mahkemeleri önündeki yargılamasının makul olmayan bir süreden beri devam ettiğini ileri sürerek Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

### II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 17/1/2013 tarihinde Didim (Yenihisar) 2. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 27/5/2013 tarihinde başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 33. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm, 26/6/2013 tarihinde yapılan toplantıda Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca kabul edilebilirlik ve esas hakkındaki incelemenin birlikte yapılmasına karar vermiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular 27/6/2013 tarihinde Adalet Bakanlığına bildirilmiştir. Adalet Bakanlığı, görüşünü 25/7/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Adalet Bakanlığı tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş başvurusu 25/7/2013 tarihinde bildirilmiştir. Başvurucu, Adalet Bakanlığının görüşüne karşı görüşlerini 21/8/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

### III. OLAY VE OLGULAR

#### A. Olaylar

7. Başvuru dilekçesinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu, hakkındaki şikayetler nedeniyle 16/10/2001 tarihinde yakalanarak gözaltına alınmış ve gereği yapılmak üzere Bursa Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edilmiştir. Başvurucu savcılığın tutuklama talebi üzerine Bursa 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/10/2001 tarih ve 2001/406 sorgu numaralı kararı ile tutuklanmıştır. Başvurucu, Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 1/5/2002 tarih ve E.2002/22 sayılı kararı ile tahliye edilmiştir.

9. Başvurucu hakkında, Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının 17/10/2001 tarih ve 19756 sayılı iddianamesi ile 1/3/1926 tarih ve 765 sayılı Mülga Türk Ceza Kanunu'nun 40. maddesi, 456. maddesinin (2) numaralı ve 457. maddesinin (1) numaralı fıkraları gereğince kamu davası açılmıştır.

10. Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 18/12/2002 tarih ve E.2002/22, K.2002/413 sayılı kararıyla başvuruçunun 4 yıl 7 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Başvuruçunun temyizi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 27/6/2005 tarih ve E.2003/21066, K.2005/6842 sayılı ilamı ile başvuruçunun hakkındaki mahkumiyet hükmü bozulmuştur.

11. Bozma kararı sonrasında yapılan yargılamada Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/5/2006 tarih ve E.2005/430, K.2006/227 sayılı kararıyla başvuruçunun yeniden 4 yıl 7 ay 10 gün hapis cezasına mahkum edilmiş, bu karar da başvuruçunun tarafından temyiz edilmiştir.

12. Başvuruçunun temyiz talebi üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 17/12/2008 tarih ve E.2008/6557, K.2008/16848 sayılı ilamıyla Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/5/2006 tarihli kararı bozulmuştur.

13. Bozma kararı üzerine, Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılamada başvuruçunun 27/1/2010 tarihinde yeniden 4 yıl 7 ay 10 gün hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verilmiş ancak karar, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 23/2/2011 tarih ve E.2010/17385, K.2011/2613 sayılı ilamıyla bozularak yeniden Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiştir.

14. Bozma kararı sonrasında yapılan yargılama üzerine, Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 7/2/2012 tarih ve E.2011/139, K.2012/18 sayılı ilamıyla başvuruçunun 4 yıl 7 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiş ancak bu karar da başvuruçunun tarafından temyiz edilmiştir.

15. Başvuru tarihi itibarıyla dava Yargıtay aşamasında derdest olmakla birlikte UYAP üzerinden elde edilen bilgiye göre; başvuruçunun hakkında Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesince 7/2/2012 tarihinde verilen karar, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 27/12/2012 tarih ve 2012/4454, K.2012/10047 sayılı ilamıyla onanmıştır.

## B. İlgili Hukuk

16. 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 81. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

*“Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.”*

17. 5237 sayılı Kanun'un 35. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

*“Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.”*

18. 5237 sayılı Kanun'un 62. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

*“Takdiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir.”*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 9/1/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuruçunun 17/1/2013 tarih ve 2013/695 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

### A. Başvuruçunun İddiaları

20. Başvuruçunun, derece mahkemelerinde görülen yargılamasının makul olmayan bir süreden beri devam ettiğini, bunun gündelik yaşamını ve psikolojisini etkilediğini ileri sürerek Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

### B. Değerlendirme

#### 1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

21. Açıkça dayanaktan yoksun olmayan ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de görülmeyen başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

#### 2. Esas Yönünden

22. Adalet Bakanlığı görüşünde, başvuruçunun yargılama süresinin makul olmadığı yönündeki şikâyeti ile ilgili olarak; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (“AİHM”) yargılama süresinin makul olup olmadığını incelerken her olayın kendine özgü koşullarını, davanın karmaşık olup olmadığını, yargılama süresince tarafların gösterdiği tavır ve davranışlarını, kamu otoritelerinin tutumlarını, davanın başvuruçunun açısından taşıdığı önemi, ceza yargılamalarında başvuruçunun tutuklu olup olmadığı gibi hususları dikkate aldığını ifade etmiştir.

23. Başvurucu, Adalet Bakanlığının görüşüne karşı; görüşte dile getirilen kriterler açısından somut olaya bakıldığında yargılama süresinin makul olarak görülemeyeceğini, davanın karmaşık nitelikte olmadığını, tek sanıklı bir davanın bu derece uzamasının nedeninin yargı makamlarının tutumu olduğunu belirterek Adalet Bakanlığının görüşüne katılmamıştır.

24. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası hükümlerine göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ("AİHS") ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Başka bir ifadeyle, Anayasa ve AİHS'in ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

25. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

*"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."*

26. AİHS'nin "Adil yargılanma hakkı" başlıklı 6. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

*"Herkes ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir ..."*

27. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Anayasa'da adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriği, AİHS'in "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmelidir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

28. Somut başvurunun dayanağını oluşturan makul sürede yargılanma hakkı da yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil olup, ayrıca davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu belirten Anayasa'nın 141. maddesinin de, Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği, makul sürede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır (B. No: 2012/1198, 7/11/2013, § 39).

29. Makul sürede yargılanma hakkının amacı, tarafların uzun süren yargılama faaliyeti nedeniyle maruz kalacakları maddi ve manevi baskı ile sıkıntılardan korunması ile adaletin gerektiği şekilde temini ve hukuka olan inancın muhafazası olup, hukuki uyumsuzluğun çözümünde gerekli özenin gösterilmesi gereği de yargılama faaliyetinde göz ardı edilemeyeceğinden, yargılama süresinin makul olup olmadığının her bir başvuru açısından münferiden değerlendirilmesi gerekir (B. No:2012/673, 19/12/2013, § 27).

30. Davanın karmaşıklığı, yargılamanın kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuruçunun davanın hızla sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar, bir davanın süresinin makul olup olmadığının tespitinde göz önünde bulundurulması gereken kriterlerdir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 41–45).

31. Ancak belirtilen kriterlerden hiçbiri makul süre değerlendirmesinde tek başına belirleyici değildir. Yargılama sürecindeki tüm gecikme periyotlarının ayrı ayrı tespiti ile bu kriterlerin toplam etkisi değerlendirilmek suretiyle, hangi unsurun yargılamanın gecikmesi açısından daha etkili olduğu saptanmalıdır (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 46).

32. Anayasa'nın 36. ve AİHS'in 6. maddeleri ile kişilere, medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyuşmazlıklar yanında, cezai alanda yöneltilen suçlamaların da (*suç isnadı*) makul sürede karara bağlanmasını isteme hakkı tanınmıştır. Suç isnadı, bir kişiye suç işlediği iddiasının yetkili makamlar tarafından bildirilmesidir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz: *Eckle/Almanya*, B. No: 8130/78, 15/07/1982 ve *Deweer/Belçika*, B. No: 6903/75, 27/2/1980, § 42). Kişiye cezai alanda yöneltilen suçlamanın suç isnadı niteliğinde olup olmadığının tespitinde; iddia olunan suçun ulusal hukuktaki tasnifinin, suçun gerçek niteliğinin, suç için öngörülen cezanın niteliği ve ağırlığının incelenmesi gerekir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz: *Sergey Zolotukhin/Rusya*, B. No: 14939/03, 10/02/2009, § 53 ve *Engel ve Diğerleri*, B. No: 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72, 8/6/1976, § 82). Ancak isnat olunan fiil, ceza kanunlarında suç olarak nitelendirilmiş ve yargılama aşamasında ceza hukukunun kuralları uygulanmış ise, ayrıca bir uygulanabilirlik incelemesi yapılmaksızın kendiliğinden adil yargılanma hakkının kapsamına girer (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz: *Weber/İsviçre*, B. No: 11034/84, 22/05/1990, §§ 32–34).

33. Somut olayda başvuruçunun, kasten adam öldürme (teşebbüs) suçlamasıyla 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 40. maddesi, 456. maddesinin (2) numaralı ve 457. maddesinin (1) numaralı fıkraları gereğince hapis cezası ile cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmıştır. Başvuruçunun, 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 81. maddesinin (1) numaralı, 35. maddesinin (2) numaralı, 62. maddesinin (2) numaralı fıkraları gereğince, Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 7/2/2012 tarihli kararı ile 4 yıl 7 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede başvuruçunun hakkındaki suç isnadına dayalı yargılamanın Anayasa'nın 36. maddesinin kapsamına girdiği konusunda kuşku bulunmamaktadır.

34. Yargılama faaliyetinin makul sürede gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması için, öncelikle uyuşmazlığın türüne göre değişebilen, başlangıç ve bitiş tarihlerinin belirlenmesi gereklidir.

35. Ceza muhakemesinde yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken sürenin başlangıcı, bir kişiye suç işlediği iddiasının yetkili makamlar tarafından bildirilmesi veya isnattan ilk olarak etkilendiği arama ve gözaltı gibi bir takım tedbirlerin uygulanması anıdır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz: *Eckle/Almanya*, B. No: 8130/78, 15/07/1982, §§ 73–75). Ceza yargılamasında sürenin sona erdiği tarih, suç isnadına ilişkin nihai kararın verildiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul süre şikâyetiyle ilgili kararını verdiği tarihtir.

36. Bununla birlikte, suç isnadının tarihi ile Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruların incelenmesi ile ilgili zaman bakımından yetkisinin başladığı tarih farklı olabilir. Isnat tarihi Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012

tarihten önce olan ancak bu tarihte yargılaması devam eden ya da verilen nihai karar henüz kesinleşmemiş olan ceza davaları ile ilgili olarak, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği yönündeki şikayetler bakımından dikkate alınacak süre, 23/9/2012 tarihinden sonra geçen süre değil, suçun isnat edildiği tarihten itibaren geçen süredir. Dolayısıyla, ceza muhakemesinde yargılama süresinin makul olmadığı yönündeki şikayetlerde, 23/9/2012 tarihinde derdest olmak şartıyla, suç isnadının gerçekleştiği tarih ile suç isnadına ilişkin nihai kararın ilgilisi tarafından öğrenildiği tarihe veya devam eden davalarda Anayasa Mahkemesinin başvurusu karara bağladığı tarihe kadar geçen süre dikkate alınacaktır.

37. Başvuru konusu olayda başvurucu, 16/10/2001 tarihinde gözaltına alınmış, aynı tarihte tutuklanmış ve 17/10/2001 tarihinde hakkında kamu davası açılmıştır. Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 18/12/2002 tarihli kararı ile hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmesini takip eden süreçte, başvurucu hakkında derece mahkemesince verilen kararlar sırasıyla Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 27/6/2005 tarih ve E.2003/21066, K.2005/6842 sayılı kararıyla başvurucunun durumunun 5271 sayılı Kanun'un 9. maddesinin (3) numaralı fıkrası hükümlerinin de gözetilerek değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle; Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 17/12/2008 tarih ve E.2008/6557, K.2008/16848 sayılı kararıyla isnat olunan eylemin kasten adam öldürmeye teşebbüs ya da kasten yaralama suçlarından hangisinin kapsamında olduğunun tespiti amacıyla Adli Tıp Kurumuna gönderilmesi gerektiği gerekçesiyle; Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 23/2/2011 tarih ve E.2010/17385, K.2011/2613 sayılı kararıyla suç vasfının tayininde yanılığa düşüldüğü gerekçesiyle üç kez bozulmuş ve son olarak Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesince 7/2/2012 tarihinde verilen karar Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 27/12/2012 tarihli ilamıyla onanmıştır.

38. Başvurucunun, uzun yargılama şikayetleriyle ilgili dikkate alınması gereken süre, bir suç isnadıyla 16/10/2001 tarihinde gözaltına alınması ile hakkındaki isnat nedeniyle verilen cezanın 27/12/2012 tarihinde Yargıtay 1. Ceza Dairesince onanması arasında geçen toplam 11 yıl 2 aydır.

39. Yargılama sürecinin uzamasında yetkili makamlara atfedilecek gecikmeler, yargılamanın süratle sonuçlandırılması hususunda gerekli özenin gösterilmemesinden kaynaklanabileceği gibi, yapısal sorunlar ve organizasyon eksikliğinden de ileri gelebilir. Zira Anayasa'nın 36. maddesi ile Sözleşme'nin 6. maddesi, hukuk sisteminin, mahkemelerin davaları makul bir süre içinde karara bağlama yükümlülüğü de dâhil olmak üzere adil yargılama koşullarını yerine getirebilecek biçimde düzenlenmesi sorumluluğunu yüklemektedir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 44).

40. Bu kapsamda, yargı sisteminin yapısı, mahkeme kalemindeki rutin görevler sırasındaki aksamalar, hükmün yazılmasındaki, bir dosyanın veya belgenin bir mahkemeden diğerine gönderilmesindeki ve raportör atanmasındaki gecikmeler, yargıç ve personel sayısındaki yetersizlik ve iş yükü ağırlığı nedeniyle yargılamada makul sürenin aşılması durumunda da yetkili makamların sorumluluğu gündeme gelmektedir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz: *Foti ve Diğerleri/İtalya*, B. No: 7604/76, 10/12/1982, § 61; *Neumeister/Avusturya*, B. No: 8163/07, 2/4/2013, §§ 20–21; *Zimmermann-Steiner/İsviçre*, B. No: 8737/79, 13/07/1983, §§ 29–32; *Reilly/İrlanda*, B. No: 21624/93, 22/2/1995, §§ 65–66; *Eckle/Almanya*, B. No: 8130/78, 15/07/1982, § 84).

41. Başvuruya konu yargılama faaliyeti açısından söz konusu olan yaklaşık 11 yıl 2 aylık yargılama süresinin 7 yıllık bölümünün kanun yolu incelemesinde geçtiği nazara alındığında, somut başvuru açısından özellikle değerlendirilmesi gereken yapısal sorunlar ve organizasyon eksikliklerinin yol açtığı gecikmeler AİHM tarafından da müteaddit defalar

incelemeye tabi tutulmuştur. Bu kapsamda, bir yapısal sorun olması ve yargılama sisteminde çözüm bekleyen uyuşmazlıkların uzun bir müddet zarfında artması ve birikmesi sonucu yargılama makul sürenin aşılması durumunda, Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmaktadır (Bkz: *Buchholz/Almanya*, B. No: 7759/77, 6/5/1981; *Guincho/Portekiz*, B. No: 8990/80, 10/7/1984; *Unión Alimentaria Sanders S.A./İspanya*, B. No: 11681/85, 7/7/1989; *Zimmermann-Steiner/İsviçre*, B. No: 8737/79, 13/7/1983). Zira devlet, yargılama sisteminde çözüm bekleyen uyuşmazlıkların nicelik itibarıyla artmasına rağmen, yargılama faaliyetinin makul sürede gerçekleştirilebilmesi için gerekli tüm tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, hukuk sisteminin adil yargılama koşullarını yerine getirebilecek biçimde düzenlenmesi sorumluluğunun bir görünümüdür.

42. Başvuru dosyasının incelenmesinde, başvurunun gözaltına alınması ile hakkında ilk derece mahkemesince ilk kez hüküm verilmesi arasında yaklaşık 1 yıl 2 ay geçmiştir. Ancak derece mahkemesince verilen karar dört defa temyiz edilmiş ve üç kez bozulmuştur. Başvurucu hakkında derece mahkemesince verilen cezanın 4 yıl 7 ay 10 gün olduğu mevcut yargılamada, dava dosyasının Yargıtay ve derece mahkemesi arasında dört kez gidip gelmesi üzerine geçen sürelerin toplamı ise yaklaşık 10 yıl 1 aydır. Yargı sisteminin yapısından kaynaklanan iş yükü ve organizasyon eksikliğinin somut başvuruya ilişkin yargılama süresinin uzaması üzerinde baskın bir etkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Anayasa'nın 36. maddesi ile Sözleşme'nin 6. maddesi gereğince, yargılama sisteminin, mahkemelerin davaları makul bir süre içinde karara bağlama yükümlülüğü de dâhil olmak üzere adil yargılama koşullarını yerine getirebilecek biçimde düzenlenmesi zorunluluğu göz önünde bulundurulduğunda, hukuk sisteminde var olan yapısal ve organizasyona ilişkin eksikliklerin, yargılama faaliyetinin makul sürede gerçekleştirilmemesini izah edemeyeceği açıktır.

43. Başvurucunun tutumunun yargılamanın uzamasına özellikle bir etkisi olduğu tespit edilmemiştir.

44. Yargılama süresinin makul olup olmadığının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gereken davadaki sanık sayısı, davanın karmaşıklığı, atılı suçun vasıf ve mahiyeti, söz konusu suç için öngörülen cezanın miktarı gibi unsurların hiçbiri somut davadaki yargılama süresinin makul olarak değerlendirilmesine olanak vermemektedir. Tek bir sanığın yargılandığı ve karmaşık nitelikte olmayan davada bu yargılama süresi makul olarak değerlendirilemez.

45. Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan "*makul sürede yargılanma hakkı*"nın ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

### **3. 6216 Sayılı Kanunun 50. Maddesi Yönünden**

46. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, esas inceleme sonunda ihlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedileceği belirtilmiş; ancak yerindelik denetimi yapılamayacağı, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

47. Başvuruda, Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Başvurucu uğradığı maddi ve manevi zararlarının karşılanmasını talep etmiştir. Başvurucu, uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmamıştır. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için, başvurunun uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile tazminat talebi arasında illiyet bağı kurulması gerekir.

Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmayan başvuruçunun maddi tazminat talebi reddedilmelidir.

48. Başvuruçunun makul sürede yargılanma hakkına yönelik müdahale nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle telafi edilemeyecek ölçüdeki manevi zararı karşılığında somut olayın özelliklerini dikkate alarak başvuruçuya takdiren 9.200,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

49. Başvuruçudan yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvuruçuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

## V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Başvurunun KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Yargılamanın makul süreyi aşması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinin İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvuruçuya takdiren 9.200,00 TL manevi TAZMİNAT ÖDENMESİNE,

D. Başvuruçunun tazminata ilişkin diğer taleplerinin REDDİNE,

E. Başvuruçudan yapılan 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuruçunun Maliye Hazinesine başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

G. Kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine,

9/1/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan  
Serruh KALELİ

Üye  
Mehmet ERTEN

Üye  
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye  
Burhan ÜSTÜN

Üye  
Nuri NECİPOĞLU